

Själv mord i slutenvård borde kunna undvikas

I de självmordsdödsfall som lex Maria-anmälades 2006–2008 vårdades var femte patient i slutenvården vid händelsen, och en tredjedel av dessa tog sitt liv inne på vårdavdelningen. Socialstyrelsen skriver att detta bör gå att undvika.

Sedan 2006 måste alla självmord som inträffar under pågående slutenvård eller inom fyra veckor efter vårdkontakt anmälas enligt lex Maria. Det innebär också att en dokumenterad internutredning ska göras.

Socialstyrelsen har granskat samtliga beslut som har fattats i lex Maria-ärenden beträffande självmord som begåtts 2006–2008. Rapporten <<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/17987/2010-4-5.pdf>> är en uppföljning av den sammanställning som publicerades 2007 (se LT nr 30/2007), och den aktuella granskningen gäller närmare 1 000 patienter.

De självmord som anmäls enligt lex Maria beräknas utgöra cirka en tredjedel av alla självmord i Sverige. Anmälningfrekvensen varierar stort mellan olika landsting men också mellan åren. I Kronobergs län anmäldes nästan nio av tio självmord enligt lex Maria 2006, men året därpå kom man endast upp i 47 procent, som visserligen är en bit över genomsnittet. I Kalmar län har man gått åt andra hållet med 18 procent lex Maria-anmällda 2006 och 44 procent 2007.

Det vanligaste var att patienterna begått självmord i hemmet. Men mellan 6 och 9 procent har tagit livet av sig inne på en vårdavdelning under de granska-

de åren. Socialstyrelsen skriver att till skillnad från ute i samhället, där övervakningen och tillsynen är minimal, bör det i slutenvården gå att undvika självmord. Det gäller i synnerhet patienter med förhöjd självmordsrisk, som måste kunna få vård som motsvarar deras risk.

Men av de sammanlagt nästan 1 000 patienterna i rapporten var det endast 14 som strax före självmordet hade bedömts ha en hög risk enligt journalen. Precis som vid tidigare granskning anser Socialstyrelsen att suicidriskbedömning görs i alltför liten omfattning. En suicidriskbedömning har gjorts och dokumenterats i ungefär hälften av fallen.

Cirka 400 patienter hade tidigare gjort självmordsförsök. Drygt 300 hade inte gjort något självmordsförsök tidigare, en kanske något överraskande uppgift eftersom suicidriskbedömningar har dokumenterats i endast hälften av de nästan 1 000 fallen.

Den vanligaste dokumenterade diagnosen var depression, därefter kom ångest och stressrelaterade störningar. Socialstyrelsen skriver dock att det är svårt att få fram uppgifter om patienternas diagnos, något som skulle kunna förklaras med att patienter som inkommer akut inte alltid hinner få en diagnos. Den förklaringen för också Socialstyrelsen fram när det gäller att endast en tredjedel av patienterna hade en vårdplan.

Det var också ont om dokumenterad användning av vårdprogram, något So-

TABELL I. Antal självmord samt antal och andel lex Maria-anmällda självmord av dessa år 2007 fördelat på län.

Län	Antal självmord	Andel lex-Maria-anmällda självmord %
Gävleborg	40	53
Södermanland	37	51
Kronoberg	17	47
Norrbottnen	26	46
Kalmar	27	44
Stockholm	208	39
Jönköping	40	38
Västmanland	29	38
Östergötland	51	37
Västra Götaland	178	35
Uppsala	37	35
Västerbotten	27	33
Halland	36	33
Jämtland	16	31
Skåne	180	30
Örebro	43	26
Värmland	43	26
Dalarna	39	26
Gotland	8	25
Västernorrland	31	23
Blekinge	26	20
Hela riket	1139	36

cialstyrelsen framöver kommer att granska närmare.

Verksamheterna själva har identifierat omständigheter som bör förbättras eller åtgärdas i cirka 40 procent av fallen, medan Socialstyrelsen i nästan två tredjedelar av fallen har uppmärksammat brister i handläggningen som bör åtgärdas. Till exempel ansåg Socialstyrelsen i drygt 70 ärenden att diagnostiken borde förbättras, medan inte någon av verksamheterna hade med det på sin lista över förbättringsåtgärder efter något fall. Det visar enligt Socialstyrelsen att tillsynen är mycket betydelsefull.

Sara Gunnarsdotter

Svenskarna har stort förtroende för vården

Cirka 80 procent av grekerna anser att det verkar troligt att en patient kan skadas av såväl öppen som sluten vård. Genomsnittet i EU ligger på cirka hälften. I Sverige anser ungefär var tredje att det är troligt att vårdskador inträffar.

Det framgår av en attitydundersökning om patientsäkerhet och kvalitet i hälso- och sjukvården som EU-kommissionen låtit göra.

När det gäller egna erfarenheter av vårdskador är förhållandena dock omvända. I Sverige svarade nästan hälften att de själva eller en familjemedlem hade erfarenhet av en negativ händelse i vården, medan endast 16 procent av grekerna hade sådana erfarenheter.

I Österrike är det endast cirka var femte som tror att patienter kan skadas av vården, det är också endast 12 procent som uppger att de eller någon i familjen

varit med om en negativ vårdhändelse.

Av de vårdskador som skulle kunna uppstå tror flest européer (cirka 60 procent) på sjukhusinfektioner samt felaktig, missad eller försenad diagnos.

På Cypern, där många tror på stor sannolikhet för vårdskador, tror man också i hög grad på ovan nämnda skador/misstag. Men tre av fyra cyprioter tänker sig också att vårdskador skulle kunna inträffa i samband med kirurgi. ■